

מדינת ישראל

משרד החקלאות ופיתוח הכפר
שרות ההדרכה והמקצוע
לשכת הדרכה נגב
שירות שדה – ערבה

14 באוגוסט 2014
י"ח באב תשע"ד

המלצות השקיה ודישון לקישואים בערבה וכיכר סדום, סתיו חורף 2014/15

בקרת ההשקיה והדישון

לשם בקרת השקיה יעילה נחוץ להציב טנסיומטרים בחלקה, המלמדים על מצב המים בקרקע בשלבי הגידול השונים - מתי הקרקע רוויה במים ומתי צריכת המים של הצמח גבוהה. שימוש נכון ויעיל בטנסיומטרים מחייב רישום יום-יומי של קריאות המכשיר או שימוש במכשיר האוגר את הנתונים באופן רציף. בקרת הדישון תיעשה בעזרת משאבים - מכשירים המוטמנים בקרקע ומאפשרים דיגום של תמיסת הקרקע. בעזרת ערכה ביתית ניתן לבדוק בתמיסה הנדגמת את רמת החנקן והמליחות, ולקבל החלטות לגבי נוהלי ההשקיה והדישון בהתאם לתוצאות. ריכוז החנקן הרצוי במי ההשקיה, לשם **קליטה יעילה** על ידי הצמח, הוא בתחום של **60-120 גרם/מ"ק (ח"מ)**. הריכוז הנמוך מתאים לתחילת הגידול, והריכוז הגבוה - לתקופת מילוי הפרי. ריכוז חנקן, הנמוך מ-40 **גרם/מ"ק**, אינו יעיל בדרך כלל. גם ריכוז, הגבוה מ-150 **גרם/מ"ק**, אינו יעיל ועלול לגרום להמלחה כתוצאה מהצטברות עודפי חנקן בקרקע. להבטחת קליטה טובה ומהירה של **שתילים** חשוב מאוד לדשן את השתילים כבר בהשקיה הראשונה. די בשתי השקיות של 3 מ"ק/ד' כל אחת, יום אחר יום, ולאחר מכן לעבור למשטר ההשקיה המומלץ, בהתאם להתפתחות השתילים.

קישואי סתיו חורף בערבה

שלב הגידול	זריעה\שתילה 5 עלים ⁽¹⁾	5 עלים – תחילת פריחה	פריחה - סיום קטיף
תדירות השקיה	יומית	דו-יומית	יומית
מקדם החזר התאדות מגיגית	0.5	0.7 ← 0.6	1.0 ← 0.8

כמות דשן לפיכנת 100 ליטר תמיסת דשן⁽²⁾

ריכוז היסוד הצרוף במי ההשקיה (גרם / מ"ק) מופיע בסוגריים.

17 (80)	20 (90)	15 ← 11.5 (70) ← (50)	אמון חנקתי - ליטר חנקן צרוף - גרם
- (-)	0.85 (7)	0.85 ← 0.6 (7) ← (5)	חומצה זרחתית-ליטר זרחן צרוף - גרם
7.5 (60)	7.5 (60)	8.7 ← 6.2 (70) ← (50)	אשלגן חנקתי - ק"ג אשלגן צרוף - גרם
7-2-6 1.0		7-2-7 0.8	7-2-7 0.6
דשן מורכב נוזלי מינון: ליטר/מ"ק			

קליטה יומית של יסודות הזנה לדונם

250	300	250	150 ← 100	75	חנקן צרוף - גרם
25	30	20	15 ← 10	10	זרחן צרוף - גרם
350	400	350	200	70	אשלגן צרוף - גרם

⁽¹⁾ מקדמי ההשקיה מתאימים לשטח פתוח. גידול במנהרות מקטיף בכ- 30

40% את צריכת המים היומית ומאפשר להגדיל את מרוחי ההשקיה.

עד הצצה משקים מדי שלושה ימים - 2 מ"ק לדונם.

⁽²⁾ הכמויות מתאימות להזרקה של 2 ליטרים תמיסת דשן לכל 1 מ"ק מי השקיה.

**התאדות מגיגית (ממוצעים רב-שנתיים*)
(נתונים: תחנת יאיר, עדכון 2012)**

ממוצע חודשי	מ"מ מים ליממה***			עשרת** חודש
	31-21	20-11	10-1	
3.2	3.5	3.0	3.1	ינואר
4.4	4.9	4.4	3.9	פברואר
6.5	7.4	6.5	5.5	מרס
9	9.6	9.3	8	אפריל
11.4	12	11.3	10.8	מאי
13	13.5	13	12.5	יוני
13.7	13.5	13.7	14	יולי
12.6	12	12.5	13.2	אוגוסט
10.3	9.3	10.3	11.2	ספטמבר
7.3	6.2	7.3	8.5	אוקטובר
4.7	4.1	4.6	5.4	נובמבר
3.3	3	3.4	3.6	דצמבר
3,028 מ"מ				מצטבר שנתי

* בחודשים אפריל-אוקטובר יש להוסיף 10% לנתונים בטבלה באזור סמר ודרומה.
 ** עשרת - ממוצע לעשרה ימים, כשליש חודש.
 *** 1 מ"מ/יממה = 1 מ"ק/דונם/יממה.

יורם צביאלי, עדי סויסה
 ירקות
yzvieli@arava.co.il

שלמה קרמר
 שירות שדה
Shlomo@arava.co.il

* כל האמור לעיל הינו בגדר עצה מקצועית בלבד ועל מקבל העצה לנהוג מנהג זהירות!